

ΓΝΩΜΗ

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ

ΤΩΝ ΘΑΝΟΥ ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ, ΧΡΥΣΗΣ ΒΑΣΙΛΑΚΗ, ΜΑΡΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ

Ενα από τα στοιχεία που ανέδειξε η πρόσφατη πανδημία COVID-19 είναι η σημαντική συμβολή στην αντιμετώπιση της κρίσης των ελληνικών δημόσιων πανεπιστημίων. Με εμπροσθοφυλακή τις ιατρικές σχολές και τη μητρικά, και ιδιαίτερα τους επιστήμονες στις ειδικές Μονάδες Λοιμώξεων και στις Μονάδες Εντατικής Θεραπείας, τα πανεπιστήμια στήριξαν αποφασιστικά την προσπάθεια για την επιτυχή αντιμετώπιση της πανδημίας. Έτσι, απέδειξαν εμπράκτως και στις παρούσες δύσκολες συνθήκες ότι το δημόσιο πανεπιστήμιο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ελληνικής κοινωνίας και των τοπικών κοινωνιών, ειδικότερα αναλαμβάνοντας ακαδημαϊκή, ερευνητική, αλλά και εκτενή κοινωνική δράση, δράση που μπορεί να επεκταθεί και αναφορικά με τις σύγχρονες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν η χώρα μας και η διεθνή κοινότητα. Η συντηρητική πλειοψηφία των μελών που συγκρότησαν την Εμπειρογνομώμενη του Υπουργείου Υγείας για την αντιμετώπιση του νέου κορονοϊού είναι πανεπιστημιακοί. Η Επιτροπή παρήγαγε και συνεχίζει να παράγει σημαντικότερο έργο, με βάση αναφοράς βεβαίως τις πανεπιστημιακές δομές από τις οποίες προέρχονται όλα τα μέλη ΔΕΠ.

Η προσαρμογή στις νέες συνθήκες
Σε όλα τα πανεπιστήμια αναπτύχθηκε κατά το δυνατόν σε ταχίστα χρόνο η εναλλακτική διδασκαλία της όλης για όλα τα προπτυχιακά και μεταπτυχιακά μαθήματα με μεθόδους και εργαλεία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης (σύγχρονη και ασύγχρονη), με ελάχιστες εξαιρέσεις εργαστηριακών μαθημάτων και ασκήσεων. Για τον σκοπό αυτόν οι διδάσκοντες και οι διδασκόμενοι κάθε μαθήματος τροποποίησαν το υπάρχον διδακτικό υλικό ή ετοίμασαν νέο, όπου ήταν εφικτό, ώστε να είναι κατάλληλο για χρήση σε διδασκαλία με ηλεκτρονικά μέσα. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν συνδρομές από τα ΑΕΙ στις απαραίτητες πλατφόρμες παρέχοντας εναλλακτικές επιλογές, έτσι ώστε να διευκολύνεται η ταυτόχρονη πρόσβαση καθημερινώς σε

Κάνοντας χρήση της τεχνικής 3D εκτύπωσης με αντίστοιχο εκτυπωτή η ομάδα Ποσειδών προσφέρει δεκάδες μάσκες στο υπουργείο Υγείας για χρήση από το ιατρικό και υγειονομικό προσωπικό της χώρας

πανελληνίο επίπεδο χωρίς καθυστερήσεις. Ακόμη, η εξεταστική περίοδος πραγματοποιείται με κάθε πρόσφορο μέσο, λαμβάνοντας υπ' όψιν όλες τις ανάγκες των φοιτητών κατά περίπτωση και χωρίς να τίθεται σε κίνδυνο η υγεία των με-

λών της πανεπιστημιακής κοινότητας. Αντιστοίχος, προσαρμόστηκε ταχίστα, με τα κατάλληλα τεχνολογικά εργαλεία, η διοικητική λειτουργία, ψηφιοποιώντας πολλές διαδικασίες που απαιτούσαν φυσική παρουσία και εξασφαλίζο-

ντας με αυτόν τον τρόπο την άρτια εξυπηρέτηση φοιτητών και κοινού από μακριά. Τα πανεπιστήμια παρέμειναν σε πλήρη λειτουργία όλων των υπηρεσιών τους καθ' όλη την περίοδο της αναστολής λειτουργίας, εκτός του προσωπικού βεβαίως που ανήκε σε ευπαθείς ομάδες και του προσωπικού που έκανε χρήση άδειας ειδικού σκοπού. Τα συλλογικά όργανα, όπως η Σύγκλητος, το Πρυτανικό Συμβούλιο και οι ΓΣ των Τμημάτων και Κοσμητειών, συνεδρίαζαν τακτικά μέσω των ηλεκτρονικών συστημάτων. Παράλληλα, οργανώθηκε ταχύτατα δοκιμαστική πρόσβαση σε πολλές βιβλιογραφικές συλλογές που ήταν απαραίτητες για θέματα σχετικά με την πανδημία σε πολλά γνωστικά αντικείμενα για όλα τα ΑΕΙ. Το ερευνητικό έργο που εκπονήθηκε και εκπονείται σε θέματα που άπτονται του κορονοϊού είναι πολύ μεγάλο. Δομής των πανεπιστημίων μας, με κυρίαρχη παρουσία από τις ιατρικές σχολές και τα τμήματα των σχολών Υγείας, συμμετέχουν ενεργά σε διεθνείς και εθνικές πολυκεντρικές μελέτες αντιμετώπισης και επιδημιολογικής μελέτης περιστατικών COVID-19, με μεγάλη συμβολή διεθνώς και σημαντικά ερευνητικά αποτελέσματα.

Σημαντικές έρευνες και ευφυείς εφαρμογές
Αντίστοιχα σημαντικό έργο πραγματοποιείται και σε άλλες σχολές και τμήματα. Ενδεικτικά μόνο θα μπορούσαν να αναφερθούν σημαντικές έρευνες σε αναλύσεις στα αστικά και νοσηλευτικά λύματα πολλών πόλεων, πανελλαδικές έρευνες για τις ψυχολογικές επιπτώσεις της πανδημίας, για τις πεποιθήσεις των πολιτών σχετικά με τη πανδημία και τη διαχείρισή της, για ζητήματα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, για τις μετακινήσεις και γενικότερα για τη ζωή των πολιτών. Επίσης, αναπτύχθηκαν από δομές των πανεπιστημίων μας (κλινικές, εργαστήρια, ινστιτούτα) ευφυείς εφαρμογές που αξιοποιούν μεθόδους τεχνητής νοημοσύνης και διασχετισμού δεδομένων στην πρόληψη και αντιμετώπιση της εξάπλωσης της πανδημίας, στην υποστήριξη λήψης αποφάσεων σε συνδυασμό με ανίχνευση κρουσμάτων και τηλε-παρακολούθηση ασθενών COVID-19, στην πρόληψη πλήγματος από

τον COVID-19 σε κλίμακα αστικού ιστού με παρακολούθηση δικτύου λυμάτων πόλης κ.ά. Παράλληλα, εκδόθηκαν από κλινικές και εργαστήρια των πανεπιστημίων μας κατευθυνόμενες οδηγίες ειδικής αντιμετώπισης σειράς ζήτημάτων κατά την πανδημία που σχετίζονταν με τη νοσηλεία και τη φαρμακευτική περίθαλψη ειδικών κατηγοριών ασθενών, με την προσαρμογή των εκπαιδευτικών κάθε βαθμίδας σε μεθόδους και εργαλεία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με τη διαχείριση του στρες, με νομικά ζητήματα προστασίας προσωπικών δεδομένων κ.ά. Ταυτόχρονα, οργανώθηκαν σε πολλά πανεπιστήμια εθελοντικές αμοιβοδίες, υποστηρίχθηκε η πρωτοβουλία για την οργάνωση και λειτουργία προγράμματος βοήθειας, συμβουλευτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης των συμπολιτών μας, τόσο εθνικά μέσω τηλεφώνων (γραμμή 10306), όσο και σε τοπικό επίπεδο σε πολλές πόλεις. Ακόμα, παράχθηκε από δομές πανεπιστημίων και διανεμήθηκε αντισηπικό, ενώ βαλβίδες αναπνευστήρων, προμηθευμένες και κουβούκλια εξέτασης και διασωλήνωσης ασθενών παράγονται μέσω τρισδιάστατων εκτυπωτών, εγκατεστημένων ήδη στα πανεπιστήμια. Η πανδημία ανοίγει δρόμο για τερπιάς επενδύσεις στη νανοτεχνολογία, καθώς είναι μεγάλες οι δυνατότητες που προσφέρει η 3D εκτύπωση στον σχεδιασμό και στην παραγωγή υγειονομι-

κού υλικού. Τα πανεπιστήμια μας είναι έτοιμα και σε αυτόν τον τομέα.

Διεθνοποιημένο και εξωστρεφές πανεπιστήμιο
Όλες οι παραπάνω δράσεις – που αναφέρθηκαν συνοπτικά και είναι διαθέσιμες στη σελίδα <https://www.uoa.gr/aei-covid19/>, μαζί και με τα ερευνητικά προγράμματα, τις μεταφραστικές έρευνες που διεξάγονται, τις εφαρμοσμένες κλινικές έρευνες που εκπονήονται, τις καινοτόμες θεραπείες που εφαρμόζονται και τις επιδημιολογικές κλινικές έρευνες που επίσης διεκτελούνται και που συνήθως είναι πολλά πανεπιστήμια εθελοντικές αμοιβοδίες, υποστηρίχθηκε η πρωτοβουλία για την οργάνωση και λειτουργία προγράμματος βοήθειας, συμβουλευτικής, ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης των συμπολιτών μας, τόσο εθνικά μέσω τηλεφώνων (γραμμή 10306), όσο και σε τοπικό επίπεδο σε πολλές πόλεις. Ακόμα, παράχθηκε από δομές πανεπιστημίων και διανεμήθηκε αντισηπικό, ενώ βαλβίδες αναπνευστήρων, προμηθευμένες και κουβούκλια εξέτασης και διασωλήνωσης ασθενών παράγονται μέσω τρισδιάστατων εκτυπωτών, εγκατεστημένων ήδη στα πανεπιστήμια.

Ο κ. Θάνος Δημόπουλος είναι πρύτανης του ΕΚΠΑ. Η κυρία Χρυσή Βασιλάκη είναι πρύτανης του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Η κυρία Μάρια Νικολαΐδου είναι πρύτανης του Χαροκόπειου Πανεπιστημίου.

Δομές των πανεπιστημίων μας, με κυρίαρχη παρουσία από τις ιατρικές σχολές και τα τμήματα των σχολών Υγείας, συμμετέχουν ενεργά σε διεθνείς και εθνικές πολυκεντρικές μελέτες αντιμετώπισης και επιδημιολογικής μελέτης περιστατικών COVID-19